

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З ПИТАНЬ ГЕОДЕЗІЇ,
КАРТОГРАФІЇ ТА КАДАСТРУ**

**ГО «ВСЕУКРАЇНЬСЬКА СПІЛКА СЕРТИФІКОВАНИХ
ІНЖЕНЕРІВ-ЗЕМЛЕВПОРЯДНИКІВ»**

**ГО «ВСЕУКРАЇНЬСЬКА СПІЛКА СЕРТИФІКОВАНИХ
ІНЖЕНЕРІВ-ГЕОДЕЗИСТІВ»**

«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ГЕОДЕЗІЇ, ЗЕМЛЕУСТРОЮ ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ»

**Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної
конференції**

13 - 14 червня 2024 року

ОДЕСА – 2024

В останні роки все частіше можна зустріти гасла щодо планів управління річковими басейнами задля відновлення, стабілізації та забезпечення якості водних ресурсів. Наведений приклад наглядно показує шляхи забезпечення регулюючих впливів на водозбори річок, організація території землекористування у яких має суттєве значення.

Бібліографічний список:

1. Будник С.В. Оптимизация агроландшафтов. Житомир, 2007. 311 с.
2. Будник С.В. Антропогенное влияние на мутность рек Западный Буг и Припять. *Научные ведомости Белгородского государственного университета. Серия: Естественные науки*. Т. 42. №4, 2018. С. 532-539. doi: 10.18413/2075-4671-2018-42-4-532-539.
3. Нормативи ґрунтозахисних контурно-меліоративних систем землеробства./ За ред. О.Г.Тараріко, М.Г.Лобаса. К. 1998.158 с.
4. Ракоїд О.О. Оптимізація співвідношення угідь як необхідна умова сталого розвитку агроєкосистеми. *Агроєкологічний журнал*. №2, 2005. С.44-47.

ТОЛМАЧОВА Алла, завідувач навчальної лабораторії екології рослин та ґрунтознавства кафедри агрометеорології та агроєкології, канд. геогр. наук
ДЕМЧЕНКО Аліна, здобувачка вищої освіти
РИБАЧОК Андрій, здобувач вищої освіти

Одеський національний університет ім. І.І.Мечникова, м. Одеса, Україна

ХАРАКТЕРИСТИКА АГРОФІЗИЧНИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ ҐРУНТІВ ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК ШИРЯЇВСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Ґрунт – це складна поліфункціональна і полікомпонентна відкрита багатофазна структурна система в поверхневому шарі вивітрювання гірських порід, яка є комплексною функцією гірської породи, організмів, клімату, рельєфу та часу і наділена специфічною властивістю – родючістю.

Під родючістю ґрунту розуміють його здатність задовольняти потребу рослини в елементах живлення, воді, забезпечувати їх кореневі системи повітрям, сприятливими фізичними умовами і фізико – хімічним середовищем.

Ґрунт виконує глобальні та соціально-економічні функції. Основні функції ґрунту: забезпечення життя на Землі, забезпечення постійної взаємодії великого геологічного та малого біологічного кругообігу (циклів) речовин на земній поверхні; регулювання хімічного складу атмосфери й гідросфери; регулювання біосферних процесів, зокрема щільності життя на Землі, шляхом динамічного відновлення ґрунтової родючості; акумуляція активної органічної речовини й пов'язаної з нею хімічної енергії на земній поверхні.

Ґрунт складається з твердої, рідкої та газоподібної фаз. Основою всіх специфічних особливостей ґрунту, як середовища для росту і розвитку рослин, тваринного світу, що мешкає у ньому, є його тверда фаза. Тверда частина ґрунту не інертна, вона змінюється під впливом зовнішніх умов, живе та розвивається в часі. До її складу входять уламки гірських порід і мінералів різного ступеню роздроблення, органічні речовини (живі та відмерлі) з різним ступенем розкладу, які перебувають у тісній фізичній, хімічній та біологічній взаємодії з мінеральною частиною ґрунту [1, 2].

В робота проводилася характеристика агрофізичних та агрохімічних властивостей ґрунтів за агрохімічними паспортами 2-х земельних ділянок (66е та 133е) Ширяївської громади.

**Сучасні тенденції розвитку геодезії, землеустрою та природокористування:
Міжнародна науково-практична конференція (м. Одеса, 13-14 червня 2024 р.)**

Ширяївська територіальна громада розташована в Одеській області України і охоплює значну територію, що характеризується різноманітними природно-кліматичними умовами та типами земельних ресурсів. Оцінка та характеристика земельних ділянок цієї громади враховує різні аспекти, включаючи агрофізичні, агрохімічні, кліматичні та інфраструктурні особливості.

Агрофізична характеристика є важливою складовою частиною теоретичного обґрунтування всіх основних ланок землеробства (системи обробітку ґрунту, системи сівозмін тощо) і меліорації, основними завданнями яких є в першу чергу покращення ґрунтово-фізичних умов у відповідності з вимогами сільськогосподарських рослин. Значення фізичних властивостей ґрунту для його родючості особливо посилюється за умов інтенсивного використання сільськогосподарських земель. Агрофізичні властивості ґрунтів є ключовими показниками, що визначають їх придатність для сільськогосподарського використання. Вони включають характеристики, які впливають на ріст та розвиток рослин, такі як структура, текстура, щільність, вологоутримання та аерація.

На території Ширяївської громади переважають чорноземи типові, що мають грудочкувату або зернисту структуру. Ці ґрунти відрізняються високою родючістю, добрим водоутриманням і аерацією. Гранулометричний склад ґрунту, або механічний склад, визначає відсотковий вміст різних фракцій мінеральних часток, таких як пісок, мул і глина. Класифікація за Качинським є однією з методик оцінки гранулометричного складу ґрунту. Вона базується на розподілі часток ґрунту за розмірами і використовується для визначення текстури ґрунту. Показники гранулометричного складу ґрунтів представлені в табл. 1.

Таблиця 1

Показники гранулометричного складу ґрунтів земельних ділянок
Ширяївської громади

Земельна ділянка	Назва ґрунту	Різновид за гранулометричним складом	Показник вмісту фізичної глини	
			за Качинським	за даними агрохім. паспорта
66е	чорнозем звичайний	Важкосуглинкові	45-60	56
133е	лучні	Важкосуглинкові	45-60	55

За показниками таблиці 1 встановили, що ґрунти земельних ділянок (66е та 133е) за гранулометричним складом відносяться до важкосуглинкових, які збагачені поживними речовинами і завжди є більш гумусованими, мають високу вологоємність та значну зв'язність.

Використовує гранулометричний склад і загальні фізичні властивості орного шара ґрунту за агрохімічними паспортами визначили загальну пористість ґрунту, всі розрахунки представлені в таблиці 2.

Таблиця 2

Гранулометричний склад і загальні фізичні властивості орного шара за агрохімічними паспортами земельних ділянок

Земельна ділянка	Вміст фракції, %			Щільність, г/см ³	Пористість загальна, %
	>0,01 мм	<0,01 мм	<0,001 мм		
66е	44	56	34	1,15	57
133е	45	55	32	1,16	56

Отримані результати свідчать, що щільність ґрунту земельних ділянок змінюється від 1,15 (66e) до 1,16 (133e) г/см³, пористість в межах 56-57 % , що є задовільною для орного шару ґрунту.

За результатами роботи можна зробити висновок, що земельні ділянки Ширяївської територіальної громади характеризуються високою родючістю завдяки наявності чорноземів та сприятливими агрофізичними властивостями ґрунтів. Знання гранулометричного складу допоможе аграріям приймати обґрунтовані рішення щодо обробки ґрунту, вибору культур для вирощування і застосування агротехнічних заходів для покращення родючості ґрунтів. Успішне управління земельними ресурсами та використання сучасних агротехнологій сприятимуть підвищенню продуктивності та стійкості агроєкосистем громади.

Бібліографічний список:

1. Гуцал А.І. Ґрунтознавство : конспект лекцій. Одеса: ТЕС, 2004. 161 с.
2. Польовий А.М., Гуцал А.І., Дронова О.О. Ґрунтознавство : підручник. Одеса : Екологія, 2013. 668 с.

ПАНАСЮК Ольга, старший викладач кафедри геодезії, землеустрою та земельного кадастру

МУРГА Марина, здобувач вищої освіти

Одеський державний аграрний університет, м.Одеса, Україна

ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ НАСЛІДКИ ОРЕНДИ НЕВИТРЕБУВАНИХ ПАЇВ

Процеси сучасних трансформацій в Україні, які відбуваються у зв'язку із повномасштабним вторгненням російської федерації на територію країни, а також із обраним курсом на інтеграцію до Європейського союзу, потребують якісно нових підходів до розвитку всіх сфер суспільних відносин, в тому числі земельних, ефективного використання земельних ресурсів, а також щодо врегулювання питання економічних та соціальних наслідків оренди невитребуваних паїв.

На сьогоднішній день говорити про ефективний розвиток, особливо у сфері земельних відносин, дуже складно, оскільки відсутня достовірна інформація щодо можливостей використання земельних ресурсів сільськогосподарського призначення, а частина невитребуваних земельних ділянок (паїв) залишається досить великою, що в свою чергу породжує низку економічних та соціальних наслідків, найбільше з яких пов'язане саме із орендою невитребуваних паїв.

Не є тасмницею, що Україна має великий сільськогосподарський потенціал, і її земля як колись, так і сьогодні, є однією з головних складових ресурсного потенціалу країни та інструментом вирішення проблем, що постають перед країною, як у сфері соціально-економічного розвитку, так і у сфері забезпечення надходжень до бюджету [1, с.193], а тим паче в умовах воєнного стану та загострення військових конфліктів у всьому світі.

Також іншим впливовим чинником є те, що сьогодні у всьому світі існує проблема забезпеченості продуктами харчування належної якості, і Україна, маючи найкращі земельні ресурси на європейському континенті, може стати однією з провідних країн постачання таких продуктів. Однак, цей процес стає неможливим через реалії сучасного життя, адже в країні відсутній механізм раціонального розподілу, використання, оренди земельних ресурсів,